

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต

Factors Affecting to Savings Behavior of the Near Retirement in Phuket Province

สุมาลี แก้วเขียว

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

Sumalee Kaewkhiao

Ratchaphruek University, Thailand

E-mail : punya.jaae26@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ และ 4) ศึกษาแนวทางการวางแผนการเงินของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณจังหวัดภูเก็ต 400 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และสุ่มตามความสะดวก และผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นตัวแทนจากสถาบันการเงินในจังหวัดภูเก็ต 3 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test F-test การถดถอยพหุคูณ และวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) และสรุปแบบบรรยาย

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมเงินของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านระยะเวลาในการออม ด้านวัตถุประสงค์ในการออม ด้านจำนวนเงินที่ออมเฉลี่ยต่อครั้ง ด้านการวางแผนการออม ด้านความถี่ในการออม และด้านรูปแบบการออม ตามลำดับ 2) ความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านสังคม ตามลำดับ 3) เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพที่อาศัยแตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต แตกต่าง อาชีพที่อาศัย สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภาระหนี้สินในปัจจุบัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ร้อยละ 84.0 5) แนวทางการวางแผนการเงิน ควรเริ่มต้นวางแผนการออมระยะยาวตั้งแต่วัยทำงาน การกระจายรูปแบบการออมเงินในหลากหลายรูปแบบ ตั้งเป้าเงินเกษียณที่คิดว่าเพียงพอต่อการดำเนินชีวิตในอนาคตหลังเกษียณ โดยมีการคำนวณเงินที่ต้องเก็บออมในแต่ละปีให้เหมาะสมกับรายได้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ส่งต่อความมั่งคั่งให้แก่ลูกหลานโดยการสร้างมรดก

* วันที่รับบทความ : 29 มีนาคม 2566; วันแก้ไขบทความ 25 กรกฎาคม 2566; วันตอบรับบทความ : 29 กรกฎาคม 2566

Received: March 29 2023; Revised: July 25 2023; Accepted: July 29 2023

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออม; ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ; ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรครั้งสำคัญคือการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยสัดส่วนจำนวนประชากรในวัยทำงานและวัยเด็กลดลง เนื่องจากอัตราการเกิดและอัตราการตายของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรไทยโดยเฉลี่ยมีอายุยืนยาวขึ้นซึ่งสถานการณ์ของประเทศไทยก็ดำเนินไปเช่นเดียวกับนานาประเทศ จากการดำเนินนโยบายด้านประชากรและการวางแผนครอบครัวที่ประสบผลสำเร็จ ตลอดจนความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้คนไทยมีสุขภาพดี มีอายุยืนยาวขึ้นและมีโอกาสได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น มีความรู้และทักษะในการป้องกันและดูแลสุขภาพ ตลอดจนการวางแผนครอบครัวที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งผลสำเร็จดังกล่าวทำให้ภาวการณ์เจริญพันธุ์และอัตราการเกิดมีแนวโน้มที่ลดลง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างประชากร กล่าวคือประชากรที่อยู่ในวัยสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีแนวโน้มที่ลดลง (ชมพูนุท พรหมภักดี, 2556)

สำหรับจังหวัดภูเก็ต พบว่าประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 33,727 คน หรือร้อยละ 9.1 ของประชากรทั้งจังหวัดในปี พ.ศ.2556 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10.5 ในปี พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ตามนิยามของสังคมผู้สูงอายุ ประเทศไทยได้เริ่มก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 โดยพิจารณาจากประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 10 และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ.2567 นั่นคือ เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 20 (สำนักงานสถิติจังหวัดภูเก็ต, 2562) และในปี 2562 พบว่ามีประชากรที่เป็นผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ ที่มีอายุระหว่าง 55-59 ปี ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีจำนวน 22,295 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 10,271 คน และเพศหญิง 12,024 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2562)

การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน เพื่อให้บุคคลสามารถลดความเสี่ยงจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจมีความผันผวนสูง ขาดระบบสวัสดิการและระบบประกันสังคมที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นลักษณะแบบปัจเจกบุคคลมากขึ้นความคาดหวังที่จะได้รับการบำนาญดูแลจากครอบครัวหรือลูกหลานลดน้อยลง อันจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิต อีกทั้งการเตรียมความพร้อมในระยะยาวจะช่วยสังคมโดยรวม ลดภาระและความเสี่ยงที่ต้องร่วมรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายอันเกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลที่จะมีราคาสูงขึ้นมากในอนาคต และการวางแผนการเงินจะช่วยให้ชีวิตหลังการเกษียณอายุเป็นช่วงเวลาที่มีความสุข มีชีวิตที่ควรจะเป็นในมาตรฐานที่ต้องการ มีโอกาสทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมต่อไป

การออมจึงมีความสำคัญต่อชีวิตและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการเงินควมมีระบบแบบแผนและระเบียบวินัยในการเก็บออมตั้งแต่ปัจจุบันเพราะอนาคตไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น เช่น ความชรา การเจ็บป่วย อุบัติเหตุ การมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ วิกฤติเศรษฐกิจ ภาวะเงินเฟ้อ เป็นต้น ระบบแบบแผนการออมนั้นควรที่จะมีการสร้างหลักประกันให้กับตนเองและครอบครัวโดยการจัดสรรสัดส่วนรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ได้แก่ ออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในกรณีเจ็บป่วยและกรณีที่ต้องใช้เงินเร่งด่วน ออมเพื่อนำไปใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการ ออมเพื่อลดภาระของลูกหลาน ออมเพื่อบริหารภาษีและออมเพื่อการลงทุน ซึ่งการออมส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียเงินต้นและได้รับผลตอบแทนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์ เป็นต้น (ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน, 2558)

จากการศึกษาสถานการณ์สังคมผู้สูงอายุและพฤติกรรมกรรมการออม ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ เนื่องจากเป็นวัยที่ใกล้เข้าสู่วัยสูงอายุมากที่สุดเพื่อเตรียมความพร้อมทางการเงินก่อนเกษียณอายุ เนื่องจากผู้เกษียณอายุต้องออกจากงานเดิม ทำให้รายได้ลดน้อยลง ในขณะที่รายจ่ายเพิ่มมากขึ้น ต้องมีรายจ่ายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพที่เสื่อมลงมากขึ้นจากเดิมจึงก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ ดังนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณมีการวางแผนการออมเงิน เพื่อลดภาระของครอบครัวและภาครัฐที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้เกษียณอายุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัด ภูเก็ต
4. เพื่อศึกษาแนวทางการวางแผนการเงินของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณที่มีอายุตั้งแต่ 55-59 ปีทั้งเพศชายและเพศหญิง ในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีจำนวน 22,295 ราย (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2562) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดโดยใช้วิธีคำนวณจากสูตร (Taro Yamane, 1976) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนที่ .05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่างผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

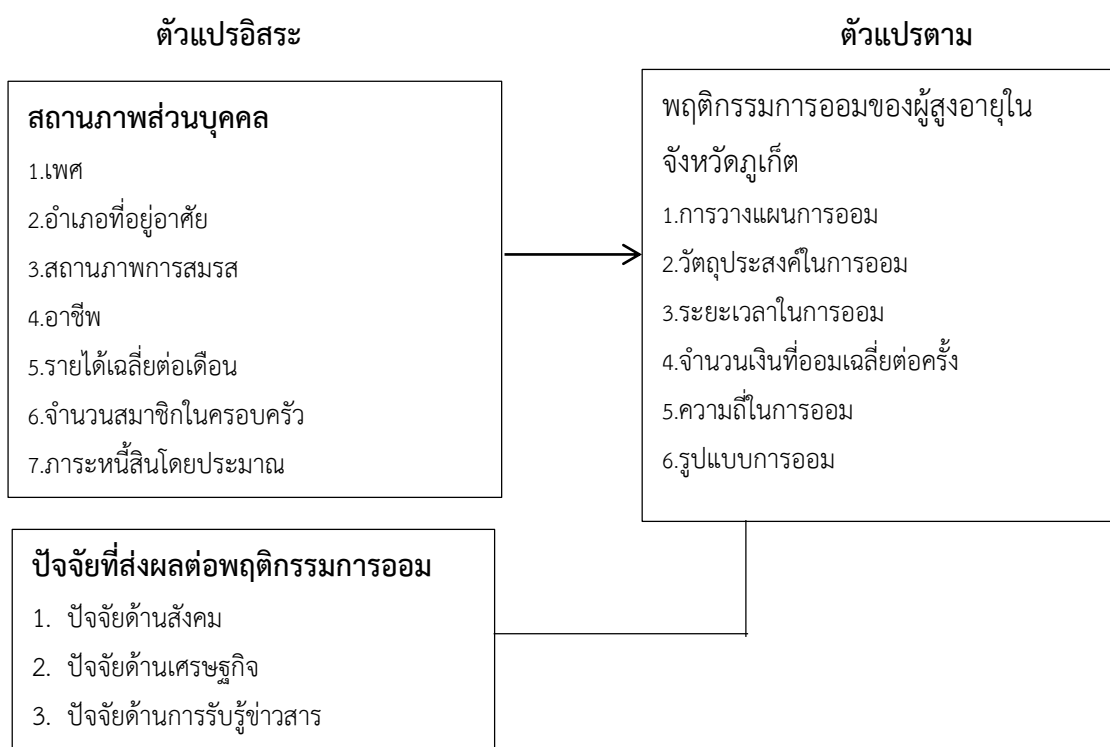
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) นอกจากนี้การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1.การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และ 2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และการทดสอบสมมติฐาน ด้วยสถิติทดสอบที (t-test) กับตัวแปรสองกลุ่ม และ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ข้อมูลความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมเงินของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.51$, $SD=0.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านระยะเวลาในการออม ด้านวัตถุประสงค์ในการออม ด้านจำนวนเงินที่ออมเฉลี่ยต่อครั้ง ด้านการวางแผนการออม ด้านความถี่ในการออม และด้านรูปแบบการออม ตามลำดับ

ความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.77$, $SD=0.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านสังคม ตามลำดับ

การวิเคราะห์ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัด

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ปัจจัยด้านสังคม (Z_2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Z_1) และปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร (Z_p) ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต

ตัวแปรอิสระ	B	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	0.98		1.383	.000*		
ปัจจัยด้านสังคม	.028	.142	.754	.042*	.998	1.002
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	.074	.314	2.295	.022*	.998	1.002
ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร	.016	.138	.850	.036*	.997	1.003

R-squared (R^2) = 0.61, F = 21.38 Sig< 0.05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยพหุ พบว่า ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต โดยพิจารณาจากค่า P-value < 0.05 หมายความว่า ตัวแปรอิสระปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารสามารถทำนายตัวแปรตาม พฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยค่าของตัวแปรอิสระปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม ที่จะนำมาสร้างสมการพยากรณ์ โดยเรียงตามค่าน้ำหนักของผลกระทบ (Beta) ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Beta=.314, P-value<0.05) ปัจจัยด้านสังคม (Beta=.142, P-value<0.05) และ ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร (Beta=.138, P-value<0.05) ซึ่งตัวแปรอิสระที่กล่าวมา สามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต ได้ร้อยละ 61.0 ($R^2 = 0.61$) ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 39 มาจากปัจจัยด้านอื่น ๆ สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Coefficients)

$$\hat{Z} = \beta_1 Z_1 + \beta_2 Z_2 + \beta_P Z_P \dots\dots\dots(1)$$

พฤติกรรมกรรมการออม = (.314) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ + (.142) ปัจจัยด้านสังคม
+ (.138) ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร

$$R^2 = 0.61$$

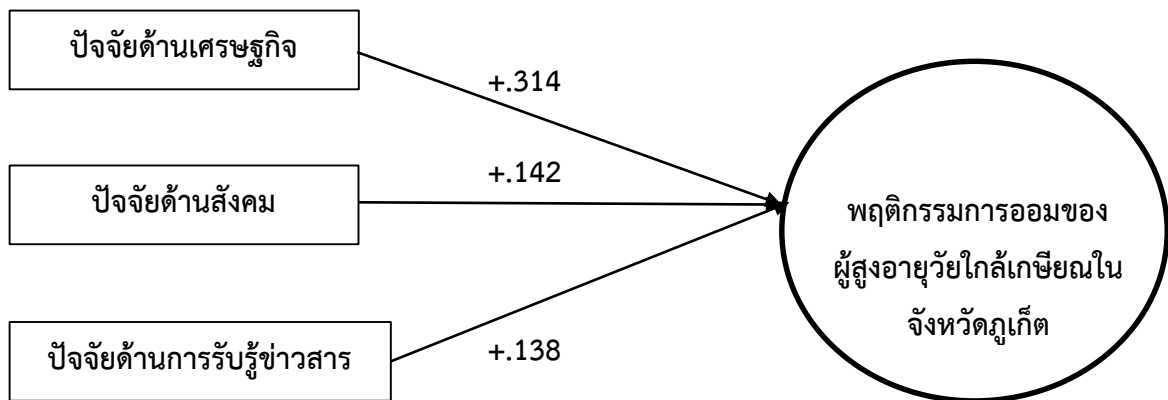
จากสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจเปลี่ยน 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้พฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต เปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.314 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยด้านสังคมเปลี่ยน 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้พฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต เปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.142 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารเปลี่ยน 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้พฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต เปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.138 หน่วยมาตรฐาน

อธิบายจากภาพ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต

แนวทางการวางแผนการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต

พฤติกรรมกรรมการออมเงินของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต

ผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่จะเป็นคนที่มีฐานะทางการเงินค่อนข้างดี การออมเงินอยู่ในรูปแบบการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ แต่เนื่องจากผลตอบแทนในส่วนของการดอกเบี้ยค่อนข้างน้อย จึงทำให้มีการลงทุนในหลายรูปแบบ เช่น การซื้อหน่วยลงทุน การลงทุนพันธบัตร หรือการทำประกันชีวิตแบบบำนาญ เป็นต้น

สำหรับรูปแบบการออมเงินของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณจะมีการกระจายความเสี่ยงไปยังสินทรัพย์ที่หลากหลายขึ้นอยู่กับ ความเสี่ยงที่บุคคลแต่ละคนรับได้ บางคนออมในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ มักเน้นเป็นเงินก้อนไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน และมีสภาพคล่องสูง เช่น ฝากออมทรัพย์ ฝากประจำระยะสั้น กองทุนรวมตลาดเงินและกองทุน term fund แต่บางคนมีความรู้และยอมรับความเสี่ยงระดับสูงได้ จึงมักชอบการลงทุนที่มีการเพิ่มมูลค่าให้แก่สินทรัพย์ที่มี เช่น กองทุนที่มีเงินปันผล กองทุนตราสารหนี้หุ้นกู้, พันธบัตรรัฐบาลที่ได้ดอกเบี้ยสม่ำเสมอ ประกันที่มีเงินปันผลการันตีแน่นอน

ดังนั้นจากข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณมีรูปแบบการออมเงิน ดังนี้ 1) การฝากเงินธนาคาร 2) การซื้อหุ้น(ตราสารทุน) 3) การซื้อกองทุน 4) การลงทุนทางด้านอสังหาริมทรัพย์ 5) การซื้อประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์และแบบบำนาญ 6) การซื้อสลากออมสิน

ปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ตมีความสนใจในการออม

- 1.รายได้และความพร้อมในการออม
- 2 ผลตอบแทนจากการออม
- 3 ทักษะที่ดีต่อการออม
- 4 เป็นมรดกสำหรับลูกหลาน

ข้อเสนอแนะ/แนวทางการส่งเสริมการออมของวัยใกล้เกษียณอายุ

- 1 ควรเริ่มต้นวางแผนการออมระยะยาวตั้งแต่วัยทำงาน ด้วยการออมก่อนใช้ ไม่สร้างหนี้ที่ไม่จำเป็น
- 2 การกระจายรูปแบบการออมเงินในหลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการออมเงิน การยอมรับความเสี่ยงต่ำและเสี่ยงสูงของการลงทุนในการออมและผลตอบแทนที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละคน
- 3 ตั้งเป้าเงินเกษียณที่คิดว่าเพียงพอต่อการดำเนินชีวิตในอนาคตหลังเกษียณ โดยมีการคำนวณเงินที่ต้องเก็บออมในแต่ละปี ให้เหมาะสมกับรายได้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้
- 4 ส่งต่อความมั่งคั่งให้แก่ลูกหลานโดยการสร้างมรดก

อภิปรายผลการวิจัย

พฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต

ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต ในระดับโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านระยะเวลาในการออม ด้านวัตถุประสงค์ในการออม ด้านจำนวนเงินที่ออมเฉลี่ยต่อครั้ง ด้านการวางแผนการออมเงินก่อนเกษียณ ด้านความถี่ในการออม และด้าน

รูปแบบการออม ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับด้านระยะเวลาการออมก่อนเกษียณ เป็นอันดับแรก ทั้งนี้เนื่องมาจากการออมเงินที่ใช้ระยะเวลาในการออมเงินมากขึ้น จะทำให้ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณมีเงินที่ได้จากการออมไปใช้ตามความต้องการเมื่อหลังเกษียณได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ (ปิยะดา พิศาลบุตร, 2558) พบว่า การที่ผู้สูงอายุจะมีชีวิตบั้นปลายที่มีความสุขได้นั้น ส่วนหนึ่งต้องประกอบไปด้วย เงิน ที่ได้ทำการสั่งสมมาตั้งแต่สมัยวัยทำงาน เงินออม ก็คือ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ ที่ไม่ได้ถูกใช้สอยไป ดังนั้นจึงควรมีการวางแผนการเงินระยะยาวอย่างน้อยประมาณ 10 ปีนับตั้งแต่ปีที่เริ่มทำงาน ซึ่งมีประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ในวัยเกษียณ เช่น ในด้านการไปท่องเที่ยวหรือซื้อของที่ต้องการเพื่อเป็นรางวัลให้แก่ชีวิต เพื่อใช้ในยามฉุกเฉินเช่นเจ็บป่วยอุบัติเหตุ เพื่อเป็นหลักประกันของชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อเป็นมรดกให้แก่บุตรหลาน ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ก็เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตหลังการเกษียณได้อย่างมีความสุข (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551)

เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล เป็นการทดลองสมมติฐานการวิจัย ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ตที่มีสถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกันมีพฤติกรรมกรรมการออมแตกต่างกัน โดยผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า

ด้านเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปิยะธิดา เกตุแก้ว (2562) ที่พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านเพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต ไม่ว่าจะเพศชายหรือเพศหญิง ต่างมีลักษณะการออมที่คล้ายกัน ไม่ว่าจะเป็น ด้านระยะเวลาในการออม ด้านวัตถุประสงค์ในการออม ด้านจำนวนเงินที่ออมเฉลี่ยต่อครั้ง ด้านการวางแผนการออมเงินก่อนเกษียณ ด้านความถี่ในการออม และด้านรูปแบบการออม ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณไม่ขึ้นกับเพศ

ด้านอำเภอที่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณที่มีอำเภอที่อาศัยแตกต่างกันมีพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการวางแผนการออมและด้านรูปแบบการออม สอดคล้องกับ (สิรินดา กลิ่นจันทร์หอม, 2555: 16-17) ที่พบว่า เขตชนบทและเขตเมืองเป็นปัจจัยที่สำคัญที่กำหนดความสามารถในการออม การออม ที่เพิ่มสูงเป็นผลมาจากการพัฒนาตลาดสินค้าอุปโภคที่แตกต่างกันซึ่งส่งผลกระทบในด้านดีถึงการออมของประชาชน แสดงให้เห็นว่าเขตอำเภอที่อาศัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุ ด้านการวางแผนการออมและรูปแบบการออม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณที่มีอำเภอพื้นที่แตกต่างกัน ทำให้มีพฤติกรรมในการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณที่แตกต่างกัน โดยจะเห็นได้ว่าโดยส่วนใหญ่แล้ว กลุ่มผู้สูงอายุใกล้เกษียณที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองจะมีพฤติกรรมกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณน้อยกว่ากลุ่มที่มีอาศัยอยู่ในอำเภอเกาะภูเก็ต

ด้านการวางแผนการออมและกลุ่มผู้สูงอายุวัยใกล้เคียงกันที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองจะมีพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เคียงกันน้อยกว่ากลุ่มที่มีอาศัยอยู่ในอำเภอกะทู้ในด้านรูปแบบการออม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง มีรูปแบบการออมที่หลากหลายที่แตกต่างกันไป เช่น เงินฝากออมทรัพย์/เงินฝากประจำ ทรัสต์เพื่อการออมชีวิต ตัวเงิน/พันธบัตร/หุ้นกู้/หุ้นสามัญ/สลากออมสิน หรือ การซื้อสินทรัพย์ เป็นต้น

ด้านสภาพภาพสมรส พบว่า ผู้สูงอายุวัยใกล้เคียงกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เคียงกันในจังหวัดภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านจำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อครั้ง สอดคล้องกับ ปิยะธิดา เกตุแก้ว (2562) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านสภาพสมรสที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพภาพที่แตกต่างกันทำให้ภาระความรับผิดชอบไม่เท่ากัน ดังเช่นคนโสดจะมีภาระความรับผิดชอบแค่ตนเองจึงทำให้มีเงินเหลือออมที่จะออมได้มากกว่า คนที่มีสภาพภาพสมรส ที่มีภาระในการดูแลครอบครัวเพิ่มขึ้น และคนที่มีสภาพภาพหม้าย/หย่าร้าง อาจจะต้องมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูครอบครัวเพียงลำพัง จึงอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนเงินออมต่อครั้งได้

ด้านอาชีพ พบว่า ผู้สูงอายุวัยใกล้เคียงกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เคียงกันในจังหวัดภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านโดยรวมและด้านความถี่ในการออม สอดคล้องกับ ชานีเยฮ์ ช่างวัฒนกุล (2559) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล ที่พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันจะมีผลต่อพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพที่ต่างกันมีผลต่อรายได้ที่ได้รับ อาชีพที่มีรายได้สูงก็จะมีโอกาสในเก็บเงินออมมากกว่า อาชีพที่ทำรายได้น้อย อาชีพที่แตกต่างกัน ก็จะมีการเลือกรูปแบบการออมเพื่อผลตอบแทนที่แตกต่างกัน และ ความถี่ในการรับรายได้ที่แตกต่างกัน ก็จะส่งผลทำให้ความถี่ในการออมแตกต่างกันได้

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้สูงอายุวัยใกล้เคียงกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เคียงกันในจังหวัดภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านโดยรวม ด้านจำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อครั้ง และด้านรูปแบบการออม สอดคล้องกับ (สุวรรณ จังธีรพานิช 2557) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการออมของกลุ่ม Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ระดับรายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน โดยยิ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมาก ระดับการออมก็จะสูงขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากก็จะมีเงินที่เหลือจากการรายจ่ายมากกว่า ผู้ที่มีรายได้น้อย ที่มีรายจ่ายเช่นกัน และผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า และมีเงินที่เหลือจากรายจ่ายมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย โดยเฉพาะ กลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 15,000 บาท อาจจะมีพฤติกรรมการออมเงินที่แตกต่างกับกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า เนื่องจากอาจพิจารณาจากปัจจัยการออมเงินที่แตกต่างกันไป เช่น จำนวนเงินที่ออมเฉลี่ยต่อครั้ง หรือ รูปแบบการเงิน เพื่อผลตอบแทนที่แตกต่างกันไปด้วย

ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์ และคณะ (2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนสมาชิกในครอบครัวแต่ละคนต่างมีอาชีพและรายได้เป็นของตนเอง และมีความมุ่งมั่นในการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตหรือหลังเกษียณไม่แตกต่างกัน

ด้านภาระหนี้สิน พบว่า ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านจำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อครั้ง ด้านรูปแบบการออม สอดคล้องกับ ปิยะธิดา เกตุแก้ว (2562) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ที่พบว่า ประชาชนที่มีภาระหนี้สินต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการออมที่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีภาระหนี้สิน รายได้ที่ได้มาจะต้องนำไปชำระหนี้สินก่อนการออม หากมีหนี้สินมาก จำนวนเงินที่ออมก็จะน้อยลงตามจำนวนเงินที่เหลือ และไม่สามารถเลือกรูปแบบในการออมเงินได้มากนัก แต่หากมีหนี้สินน้อยหรือไม่มีหนี้สินเลย จำนวนเงินที่ออมก็จะมากขึ้น และสามารถเลือกรูปแบบการออมได้หลากหลายกว่า โดยเฉพาะ กลุ่มที่มีภาระหนี้สินน้อยกว่า 10,000 บาท ย่อมมีจำนวนเงินที่เหลือจากการชำระหนี้นำไปออม มากกว่ากลุ่มที่มีภาระหนี้สูง และเลือกรูปแบบในการออมเงินได้หลากหลาย เช่น ธุรกรรมประกันชีวิต การซื้อสินทรัพย์ หรือ ตัวเงิน/พันธบัตร/หุ้นกู้ /หุ้นสามัญ/สลากออมสิน เป็นต้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สินมีผลต่อการจำนวนเงินออมในแต่ละครั้ง มากที่สุด สอดคล้องกับ สอดคล้องกับ คมสันต์ จันตา (2562) พบว่า ปัจจัยเศรษฐกิจ ด้านรายได้ ค่าใช้จ่าย และภาระหนี้สินในครัวเรือน มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้เกษียณอายุของเกษตรกรในอำเภอแม่สาย เป็นอย่างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เงินออมจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเงินที่เหลือจากรายได้หักรายจ่ายและภาระหนี้สินที่มีอยู่ นอกจากนี้ ค่าครองชีพและรายได้จากการทำงานในปัจจุบันมีผลต่อการเลือกรูปแบบการออม ซึ่งสอดคล้องกับ ปาจริย์ ปานขาว (2557) ที่กล่าวว่า รายได้มาจากเงินเดือน เงินโบนัส เงินค่าคอมมิชชั่นและรายได้พิเศษ เพื่อสะสมเป็นเงินออมได้มากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หากมีรายได้ที่มากขึ้น ก็จะส่งผลต่อระดับการออมที่สูงขึ้นไป ดังนั้น ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนด้านการเงินให้สอดคล้องกับรายจ่ายและภาระหนี้สินที่มีอยู่ใช้ชัดเจน หากไม่มีการคำนวณการใช้จ่ายที่เหมาะสม อาจทำให้ในแต่ละเดือนไม่มีเงินที่เหลือสำหรับการออมและอาจส่งผลกระทบยาวถึงอนาคตเมื่อถึงวัยเกษียณได้

ปัจจัยด้านสังคม มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัจจัยด้านอาชีพมีผลต่อการเลือกรูปแบบการออม มากที่สุด สอดคล้องกับ ชานีเยฮ์ ช่างวัฒนกุล (2559) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล ที่พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันจะมีผลต่อพฤติกรรมการออมที่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพที่ต่างกันมีผลต่อรายได้ที่ได้รับ อาชีพที่มีรายได้สูงก็จะมีโอกาสในเก็บเงินออมมากกว่า อาชีพที่ทำรายได้น้อย อาชีพที่ต่างกัน ก็จะมีการเลือกรูปแบบการออมเพื่อผลตอบแทนที่ต่างกัน และ ความถี่ในการรับรายได้ที่ต่างกัน ก็จะส่งผลทำให้ความถี่ในการออมแตกต่างกันได้ ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยสังคม ไม่ว่าจะเป็นอาชีพการงาน เพื่อนร่วมงาน รวมถึงบุคคลในครอบครัวที่มีผลทำให้ผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณมีพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกันไป

ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัจจัยด้านการมีความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับการออมจะทำให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการออม มากที่สุด สอดคล้องกับ กวิสรา จันทรพันธ์และ พัทธ์ชัย ศิริวงศ์ (2560) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารมีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เชื่อว่าหากมีความรู้เกี่ยวกับการออมมากจะทำให้ออมเงินได้มาก และ ข้อมูลของสถาบันการเงินรวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันมีผลต่อการตัดสินใจออมเงิน สอดคล้องกับปริญญานุช บุตรน้ำเพชร (2563) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น การเข้าใจแนวคิด เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมากขึ้น มีผลต่อการตัดสินใจในการวางแผนการออมอย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การรับรู้ข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวสถาบันทางการเงินที่สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19 ในปัจจุบันทำให้ประชาชนสามารถตัดสินใจวางแผนการออมและเลือกรูปแบบการออมที่เหมาะสมกับสถานะทางการเงินของตนเองได้อย่างถูกต้องนั่นเอง

ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ เป็นการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์พหุคูณถอย

โดยการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยค่าของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่จะนำมาสร้างสมการพยากรณ์ โดยเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักของผลกระทบ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการรับรู้ข่าวสาร ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรอิสระทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัดภูเก็ต ได้ร้อยละ 61 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้าปัจจัยด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการรับรู้ข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลให้พฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณ เป็นไปทิศทางเดียวกับงานวิจัย กวิสรา จันทรพันธ์ และ พัทธ์ชัย ศิริวงศ์ (2560) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านรับรู้ข่าวสาร ส่งผล

ต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองสุรินทร์ และยังสอดคล้อง ปิยะธิดา เกตุแก้ว (2560) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมการออม ของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน สอดคล้องกับ ชานีเยฮ์ ช่างวัฒนกุล (2559) กล่าวว่า ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดสตูลในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ คมสันต์ จันทา (2562) พบว่า ปัจจัยเศรษฐกิจ ด้านรายได้ ค่าใช้จ่าย และภาระหนี้สินในครัวเรือน มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้ เกษียณอายุของเกษตรกรในอำเภอแม่สาย เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ ธนภรณ์ ดีธนกิชัยกุล (2563) กล่าวว่า สภาวะทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อ การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของคนวัยทำงานในสถานการณ์ COVID-19 ในด้านสัดส่วนการเก็บเงินออมเมื่อเทียบกับรายจ่าย อาจเป็นเพราะสภาวะทางเศรษฐกิจนั้น จะ ทำให้บุคคลนั้น ๆ เตรียมพร้อมที่จะรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ สอดคล้องกับ ณิชากร ชัยศิริ และคณะ (2562) ที่กล่าวว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจก็เป็นตัวกำหนดอัตราดอกเบี้ย หากอัตราดอกเบี้ยต่ำส่งผลต่อการขยายตัว ทางเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนถือเงินในมือมาก การจับจ่ายใช้สอยมากส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัว แต่ถ้า ดอกเบี้ยสูงก็จะทำให้คนอยากออมเงินมากกว่าการจับจ่ายใช้สอย ดังนั้น ธนาคารหรือสถาบันการเงินต่าง ๆ ควรมีโปรโมชั่นบ่อย ๆ เรื่องอัตราดอกเบี้ย เพื่อเป็นสิ่งจูงใจ ให้เห็นถึงผลตอบแทนที่คุ้มค่าและให้ประชาชนหัน มาออมเงินกับสถาบันการเงินมากขึ้น สอดคล้องกับ ปรีญานุช บุตรน้ำเพชร (2563) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อ สถานะทางการเงินส่วนบุคคลในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ประชากรในกรุงเทพมหานคร มีการวางแผนจำนวนเงินที่ต้องเก็บออมอย่าง เหมาะสม สอดคล้องกับรายได้ประจำ มีผลตอบแทนที่เหมาะสม มากกว่าการลงทุน เนื่องจากมีความเสี่ยง มี ผลมาจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น เข้าใจแนวคิด เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมากขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจที่ถดถอย ทำให้การตัดสินใจในการลงทุนน้อยลง และหันไปวางแผนการออมที่ได้ ผลตอบแทนที่แน่นอน

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณในจังหวัด ภูเก็ต ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านรับรู้ข่าวสาร ตามลำดับ ดังนั้นเพื่อให้ผู้สูงอายุ วัยใกล้เกษียณ ก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ มีเงินออมสักก้อนเพื่อใช้ในช่วงบั้นปลายของชีวิต สมควรจะต้องวางแผน ทางด้านการเงินให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน รวมทั้งเปิดโลกทัศน์ในการรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับการออมเงินในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ใน การออมเงินของตนเอง และที่สำคัญคือจะต้องกำหนดเป้าหมายเงินเกษียณที่คิดว่าเพียงพอต่อการดำเนินชีวิต ในอนาคตหลังเกษียณ โดยมีการคำนวณเงินที่ต้องเก็บออมในแต่ละปี ให้เหมาะสมกับรายได้ จะทำให้วัย เกษียณมีความมั่นคงในชีวิต การดำเนินชีวิตหลังรายได้ลดลงได้ อย่างปกติสุข มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1 สถาบันการเงินไม่ว่าภาครัฐหรือเอกชน ควรทำการสื่อสารถึงกลุ่มผู้สูงอายุเกี่ยวกับการออม โดยการกระตุ้นใจให้เกิดการออมในระยะยาวตั้งแต่ช่วงวัยทำงาน จนถึงในช่วงวัยใกล้เกษียณ โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับความหลากหลายของการออมที่มีผลตอบแทนที่แน่นอน และมีระดับรูปแบบการออมที่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ เพื่อเอื้อให้ผู้สูงอายุมีความสามารถในการออม

2 จัดทำแผนหรือคู่มือการออม แจกจ่ายให้กับผู้สูงอายุเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจการออมที่ถูกวิธี เนื่องจากผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณยังคงมีพฤติกรรมการออม โดยการฝากออมทรัพย์ ซึ่งให้ผลตอบแทนต่ำ ดังนั้นหากผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมที่ถูกวิธี ย่อมทำให้การออมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากว่าปัจจุบัน

3 จะเห็นได้ว่าสภาพส่วนบุคคลของผู้สูงอายุวัยใกล้เกษียณมีผลต่อพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน ดังนั้นสถาบันการเงินในแต่ละสาขาพื้นที่ ควรมีการส่งเสริมการออกพื้นที่ให้ความรู้ประชาชนผู้สูงอายุ โดยพิจารณาให้ความสำคัญทั้งในด้านอำเภอที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรส อาชีพ และรวมถึงหนี้สินของผู้สูงอายุ

4 หน่วยงานภาครัฐและรวมถึงสถาบันการเงิน ควรสร้างจิตสำนึกให้ผู้สูงอายุ มีทัศนคติที่ดีต่อการออมเงิน เพื่อให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหลังการออม ไม่ว่าจะเป็นผลตอบแทนที่เป็นในรูปเงินปันผล ดอกเบี้ย ที่จะสามารถนำไปใช้จ่ายในช่วงบั้นปลายชีวิตและเป็นมรดกไว้แก่ลูกหลาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออมเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ อย่างเช่น ปัจจัยอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ พื้นที่อื่น ๆ และเครื่องมือในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์แก่สถาบันการเงินต่าง ๆ ที่จะนำข้อมูลมาพัฒนารูปแบบการออมรวมถึงอัตราผลตอบแทน ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการออมของแต่ละบุคคล

เอกสารอ้างอิง

- กฤตภาส เหมาะชาติ. (2562). *ทัศนคติด้านการออมเงินที่มีผลต่อการตัดสินใจออม ของนักศึกษา MBA มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). *เรียนให้รู้: ใช้ข้อมูลอย่างผู้ชนะ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทซัคเซส มีเดีย.
- ใจชนก ภาคอิต. (2555). *การรับรู้และการมีส่วนร่วมของบุคลากรสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพสถาบันสู่ความเป็นเลิศ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ธนภรณ์ ดีธนกิจชัยกุล. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของคนวัยทำงานในสถานการณ์ COVID-19. สาขาวิชาการจัดการการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปาจริย์ ปานขาว. (2557). รวยด้วยเงินออม ใคร ๆ ก็ทำได้. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พัชรราลี อธิโนโต. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ประเภทประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ของประชาชนในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยสยาม.
- มูลนิธิพัฒนางานผู้สูงอายุ. (2558). สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์. ออนไลน์. ค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2562, จาก <https://fopdev.or.th/>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน
- รุ่งนภา ศรีธัญญะโชติ. (2550). พฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชน: กรณีศึกษา ผู้บริหารศูนย์การขยายบริษัทไทยประกันชีวิตจำกัด สาขาธนบุรี กรุงเทพมหานคร. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิโรจน์ เกษภูลักษ์ และธนภรณ์ เนืองพลี. (2561). พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีระพล บดีรัฐ . (2558). เกษียณสบาย สไตล์คนมีลูก. กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ศุภวรรณ มณีพันธุ์วงศ์. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมของพนักงานธนาคารในเขต เทศบาลเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน.บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิรินดา กลิ่นจันทร์หอม. (2555). พฤติกรรมการออมเงินของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุขใจ น้ำผุด. (2557). กลยุทธ์การบริหารการเงินบุคคล. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วีระพล บดีรัฐ. (2558). *เกษียณสบาย สไตล์คนมีลูก*. กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

วันดี หิรัญสถาพร และคณะ. (2556). *การออมที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

อนงนาฏ ศุภกิจวนิชกุล. (2558). *พฤติกรรมกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุกรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร.